

FRAGMENTA

Abŏ

Pozostałe piŝmâ

I A N A

KOCHANOWSKIEGO.

W KRAKOWIE,

W Drukárniéy *Andrzeja Piotrkowczykâ. R.l. M. Typogr.*
Roku Pâńskiego, 1639.

XVII-2930-III

Odpowiedź niespodziewána.

Z Jemianin ieden w Polskze ożeniwszy sie / w kilka Niedziel zastał /
Za żoná leży w pologu / y pocznie okna / co były zastłoniéne / oddzierać /
 y strasować sie. **Z** żoná leżac : **N**ie si asuy sie / powiada / nie strasuy / nie
 twóieć.

Na Seymie Lubelskim 1569. kiedy byli Pánowie Litewscy / przed
 skonżeniem Dniey / cicho wiáchali ; między inshemi żárty / ktorzych
 bylo niemálo / te dwa mierškyti ná scienie było napisano :

Litwá známi Dnieá uczynilá stroyna :
 Dciekli / zostawiwszy Zaraburde z Woyná.

A to ná ten czas byli dwa Pisarze Litewscy / ktorzy byli przy Kancel-
 laryey zostáli : **J**ákoby miásto Dniey / burdá y woyná.

Z Jemianin ieden siedl przez kósciol / gdzie ná ten czas niemálo liczbe
Káplanow Biskup poświęcał. **A** spyta / coby to zá ceremonie byly :
Odpowiedz / al mu ieden : ze to sa **A**kolitowie / co ie Biskup świeci.
Rozumiem / powiada : **N**á násto to pšenice wrole.

C Jecierski / w Radomskiej Ziemi / wstykawszy jaká pod oknem / ktory
 wywrociwszy niebacznie słowá / tak śpiewal : **J**ezus **J**udášá przez
 dal / **r**c. **D**obrze tak / powiada : bo go on teź byl przedtym przedal.

S Siemienksi / w Radomskiej Ziemi / mieszkájac w mili od Klasto-
 rá / ábo bliżey / **S**ięciechowskiego / iż to ludzie náń wiedzieli / ze oko-
 lo żony byl nieiáko zelofus : przy biesiedzie v megoż w domu / wmysl-
 nie wzmianke / okolo wtárgnienia **T**atarow / uczyniono : tam gdy ká-
 żdy swe widzenie / iako w takiej trwodze / powiadał / gdzieby sie z żoná
 y z dziećmi udać / pytali **S**iemienkskiego : **A** ty gdzie z swoia : **D**ruzi
 siedzac podle niego : **N**iewiem gdzie indziej / tedno do **K**lastora : **A**
Siemienksi zátym : **A** wie to dyabel / komuby sie pierwey bronie ; czy
Tatarom od muru / czy **M**nichom od żony.

P An **D**ebínski / Káncleż **K**orony / májac poruczenie od **K**rolá /
Paby pewna spráwa / ktora sie ná ten czas toczyła przed **K**rolem / ná
 inshy dzien odložyl / temi słowy powiedzial : **W** tey á w tey rzezy / tak

Krol

Krol J. M. dekret czyni / ic. A ta druga odklada do sadnego dnia:
 miasto tego / co mial rzec / do sadowego dnia : ale tak podobno chcial
 tknac funktaeyey / ktora zbytnia byla.

PIESNI KILKA IANA KOCHANOWSKIEGO.

Pieśń I.

Pzwienem tego / a nie sie nie myle /
 Ze / badz za dluga / badz za krotka chwila /
 Abo w okrecie calym doniesiony :
 Abo na desce biedney przyplawiony /
 Bede iednak v brzegu /
 Gdzie daley nie masz biegu :
 Lecz odpoczynek / y sen nieprzespany /
 Tak panom / iako chudym / zgotowany.
 Ale na swiecie / kto tak glupi zywie /
 Zeby nie pragnal przeiechac siezslwie
 Drog niebezpiecznych / a wysc niepogody /
 A skurmw stogich / krom swey znaczney skody :
 Lecz tylko ze pragniemy /
 Ale nie rozumiemy
 Czego sie trzymac / iako sie sprawowac /
 Zeby nie przyszlo nakoniec bobrowac.
 A chytre morze / ile znatomitych /
 Tyle / pod woda / zywi skal zakrytych :
 Tu siedzi / zlorem / czesc koronowana :
 Tu lekkim plorem slawa przyodziana :
 Tu chetwośc nieszczesliwa
 Zbiera / a nie wzywa.
 Tu luba rostos / y zbyt wyzutny /
 Pod nimi niedza predka / y zal smutny.
 Tamie y krzywda / y zazdrośc przekteta /
 Przez ktora biada za wzdzy enota swieta.

Wiec iesli czlowiek jedne skále minie /
 Wnet/ ná to mieysce/ ná insha náplynie :
 Tak/ iz snadz namedrshemu
 Trudno pogodzić temu/
 Aby przynamniey wieznac / ábo zbladzić
 Nie miał/ chyba gdy kogo Pan chce rzadzić.
 Wodzu prawdziwy/ y wieczna swiátlosći /
 Dstom/ z láski swey/ morzkie náwálnosći :
 A podnieš ogien portu zbáwiennego.
 Ná ktory pátrzac/ mogli bysmy tego
 Morzá chytręgo zdrády
 Przebydz bez wshelákiey wády :
 A odpoczynac po tym zęglowánium/
 W dlugim pokoju/ y bezpiecznym spánium.

Pieśń 11.

NJe ma swiát nic trwálego : á to bárzo grzezy/
 Jáki lišcia/ táki iest rodzay y czlowiezy.
 Ale rzadki/ coby te powiešć Zomerowe
 Przypuścímshy do vsu/ wlepił sobie w głowę :
 Bo káżdego swa wlasna nádzieia wwodzi /
 A ledwie sie z czlowiekiem záraz nie vrodzi.
 Po ki/ zakwitla mlodošć stoi w swoiey mierze/
 Lekka myšl/ niepodobne rzeczy przed sie bierze :
 O stárošci nie myšli/ áni ná smierć pomni/
 A w dobrym zdrowiu bedac/ choroby nie wspomni.
 Szalony ludzki rozum/ áni oni znáia /
 Jáko mlodošć/ y żywot/ predko vplywáia.
 Co ty wiedzac/ badz ćierpliw do kresu żywota/
 Strzegac sie/ ile mozesz/ troški/ á klopota.

Pieśń 111.

Go śmiertelne/ Boga nie widziálo/
 Proznoby sie tym/ kiedy/ chlubić miáło.
 Lec on/ w swych spráwách/ iest tak znákomity/

Ze naprosthemu nie moze bydz skryty.
 Kto miał rozumu/ kto tak wiele mocy/
 Ze świat postawił krom żadney pomocy?
 Kto władnie niebem? kto gwiazdami rządzi?
 Ze sie z nich żadna nigdy nie obładzi.
 Já czyja sprawa/ we dnie/ słońce chodzi?
 A miesiąc świeci/ kiedy noc nādchodzi?
 Kāždy znać musi/ krom wśhelakiey zwādy/
 Ze sie to dziecie wśystko z Pānskiey rādy.
 Jego porządkiem Lāto Wiosne goni/
 A czuyna Jesień przed Zimā sie chroni.
 Ten opātruie/ ze morze nie wzbierze/
 Choć wśystkie rzeki w swoje łono bierze.
 A to nas namniey niechay nie obchodzi/
 Ze nād niewinnym czasem zly przewodzi.
 Abo ze gorāi/ świat powoli maia/
 A dobrzy rychley niedostatek znaia.
 Wśystko to Pan Bog wywroci na nice:
 Jedno kto weyżrzy w iego tāiemnice/
 Jáko nākoniec zly przed sie wypada/
 A dobry w iego Māiestācie āiada.
 Toć grunt wśystkiego/ bysiny Boga znāli/
 A iemu sprāwe wśego przypisāli.
 Kto sie zā czasu tego nie nāplie/
 Człowiek nā świecie niepobożny żyie.
 Tego swych dziatēk/ stāršy/ nāuczaycie/
 To wychowanie synom wāšym daycie:
 A niech nie beda nāzbyt pieśzonemi/
 Niech przywykāia spāć nā goley ziemi.
 A skoro ktory dorosćie swey miāry/
 Niechay sie w polāch vgania z Tatāry.
 Niech wzdycha żona meżnego Tyrānā/
 Pātrzac nān z murów/ y dorosła Pānnā.
 Nieśteryz/ by ten nāieżdnik tak mlody

Nie popadł iakiey znamińney škody :
 Jesli gdzie ná Lwa nieborak vgodzi /
 Ktory po hynie we krwi ludzkiey brodzi.
 Przed śmiercią żaden schronić sie nie może :
 A pierzchliwemu przedkość nie pomoże.
 Ażaz nie lepiey sławy swey poprawić /
 Niż prozno / siedzac w cieniu / wiek swoy trawić :
 Mestwem Achilles / mestwem Zektot slynie /
 A ich pamiątka wiecznie nie zaginie.
 Mestwem Aleydes do niebá sie dostal /
 A Pollux Bogiem nieśmiertelnym zostal.

Pieśń IV.

R Jedyby kogo / Bog / byl swemi słowy
 Vpewnil / że miał času wśelakiego
 Strzedz od złych przygod / iego biedney głowy :
 Miałby przyczynie / żalować sie / swego
 Niešťzęścia płáczac / że mu sie nie stało
 Dosyć / tak zacney obietnicy iego.
 Ale że Bogu známi sie nie zdało
 Tak postępować : prozno narzekamy
 Ze sie co przeciw myśli nam przydało.
 W hyscy w niepewney gospodzie mieszkamy :
 W hyscysmy pod tym prawem sie zrodzili /
 Ze wsem przygodom / iako cel / bydz mamy.
 Ná tym rzecz w hyskta / że hysiny nosili
 Stronnie / cokolwiek ná człowieká przyidzie :
 A w niefortunie názbyt nie testnili.
 Plácz / abo nie plácz / z drogi swey nie zidzie
 Boskie przyzřzenie / prozno sie kto zdziera :
 Nie wola ciągnie / choć kto nie rad idzie.
 Nadzieiá dobra sercá niech podpiera :
 Żaz to / że źle dzis / ma źle bydz y potym :
 Jedenze to Bog / co y chmury zbiera /
 A co rozświeca niebo sloncem złotym.

Pieśń V.

Panie/ iako bårzo bładza :
 Ktorzy cie niedbalym sądza :
 A iż pråwie/ żadney rzeczy
 Niechceš mieć na swoiey pieczy.
 Nie wiem/ czego wiecey trzebå/
 Przeciwo nim świådca niebå :
 Świådca gwiazdy niezliczone /
 Nå powietrzu zápalone.
 Kiedy Słońce swego wschodu/
 Abo chybiło zachodu :
 Kiedy miešiac/ iåśnie rogi
 Skloni od swey zwytkley drogi :
 Toż nam y ziemiå zeznawå /
 Ktora pewnych czasow dawa
 Zbożå wielkley obfitošci /
 Synom ludzkim ku żywnošci.
 Niechay zli we złoćie chodza/
 A nåd lepszemi przewodza :
 Jednåż zle sumnienie maia/
 Sadu twego sie lekåia.
 A ia patrząiać z dalekå
 Nå szczęście zlego człowiekå :
 Im daley/ tymem pewnieyšy/
 Ze jest żywot polednieyšy.
 Bo/ żeš ty Pan språwiedliwy /
 Niepodobac sie złošliwy.
 Lecz iesli mi ty nie plåciš/
 Muši czas bydz/ gdzie go stråciš.
 Wzywalem cie/ wieczny Boże/
 Idac w wieczor nå swe loże :
 Wzywalem cie o pol nocy/
 A byleš mi ku pomocy.
 Nieprzyiaćiel stał nådemna /

Mógł wzycić wszystko zemną :
 Spalem/ iáko zárzezány /
 On mi nie śmiał zádać rány.
 A ná pierwsze me oeknienie /
 A słow kilka przemowienie /
 Pánie/ znáć jeś mie ty bronil :
 Vciékl/ á nikt go nie gonil.
 A co mnie byl nágotował /
 To sam málo nie skóřtował :
 Bowiém od wielkiego stráchu/
 Wypadł oknem ná dol z gmáchu.
 Ani miecz/ ani mie sílá/
 Sley przygody obronilá :
 Jedno řezera lářká twoiá /
 Co wyznawa duřá moiá.
 A poyde do domu twego /
 A w poyřzodku zboru wřego
 Bedeć/ moy Pánie/ dziekował
 Z lářki twey/ jeś mie záchował.
 A ludzie zapámieráli /
 Ktorzy spraw twych nie poználi :
 Niechay dñis ná oko znáia /
 Ze cie dobrzy strojem máia.
 A przepuřciřli co ná nie/
 Zlituieř sie zá sie/ Pánie :
 Jáko wiece y zlym/ řowito
 Pláciř/ zátrzymáne myto.

Pieřń VI.

C Oby ty/ wrodziwa Zánno/ ná to dála /
 Aby tá twoiá głádkość/ wiecznie z toba trwála :
 Mierze/ w tym wieku mlodym ani myřliř o tym :
 Ale byř teř y dobrze myřliłá/ nie po tym.
 Bo čas nie da trwáć/ žadney rzezy/ w iedney mierze :
 A iáko wszystko nieřie/ tář zář wszystko bierze.

Widziałem ja poranu/ piękny kwiat przyjemny/
 A widziałem zaś w wieczor/ zwiadły/ y nieczemny.
 A drzewa/ które teraz odziały sie w liście/
 Szlupiz tego wbioru/ mroźney zimy przysście.
 W tymże prawie y czło wiek/ a w goršym: bo kwiały/
 A drzewa/ w rok wetuia zawnždy swey utraty/
 Odmładzając sie znouu: ale czło wiekowi
 Kiedy sie raz na twarzy zimá postáno wi/
 A włos śniegiem przypadnie/ gesta Wiosna minie/
 Nizli zgłowy przeziebley/ ten zimny rok zginie.
 Czemu Jelen pierzchliwy/ laska wse ma Bogi/
 Ktoremu wolno zrzucić pochodzone rogi:
 Czemu waz fortunniejszy/ ktory z przyrodzenia
 Każdy rok wiotche lata na mloda plec mienia:
 Czło wiek choc wyraz Boży/ niesposobny na to/
 Ani znalazł fortelu na siedziwe lato.
 Oszukaly sie Krola Thessalskiego cory/
 A oycá nieboraká ieſzeze bárzšey/ ktory
 Dac gardlo musiał/ dla ich glupiey pobožności:
 Bo żyzac mu nowych lat/ y pierwszey mlodości/
 W nadzieie zioł zchwalonych/ spolnie go zabily/
 Zeby w rzeczy stara krew z niego wycedzily.
 Potym go czarownica w kociel wrzacey wody
 Wrzucila miedzy zioła: a ren nierzucac mlody/
 Ale ani wstál żywy: iakoby to bylo
 Kofstwo wne ziele/ coby sto lat wypárzyło.
 Przeto pokl pánuie Wiosna w twarzy twoiey/
 Day sie/ Zanno/ napátrzyć wdzieczney krasy swoiey:
 Ktora nie da nic naprzod ani Phosphorowi/
 Kiedy napielnicy z morzá wynika ku dniowi.
 A wy malarze/ y wy/ co marmor cieſecie/
 Jesli przyſlemu wieku zachowac sie chcecie:
 Maluycie te piękna twarz/ y rzeźcie w kamieniu.
 Nie byl iako żyw/ Zewris/ w takim podziwieniu/
 Ani zacny Phidyás/ iako wy moźecie /

Z tey rytko samey sztuki/ sławni bydz na świecie.
 Ja na farbách malarstkich nic się nie rozumiem/
 Także wiele z marmorem postępować umiem:
 Ale wierzę ozdobnym/ y rymy gładkimi/
 Mam nadzieie/ że z Mistrzmi porównam dobremi.
 Temi ia przeciw długim latom się zastawie/
 A za chęcią cnych Bogin/ imię twe wybawie
 Z niepamięci nieśzeszney: że o twej wrodzie/
 Bedzie wielk pozny wiedzial/ y po naszym schodzie.
 Nie była wiecznie gładka sławna pami ona/
 Dla ktorey mocna Troia z gruntu wywrocona:
 By iż był Parys poznał w hostymdziesiątym lecie/
 Nigdyby był tey trwogi nie wzbudził na świecie.
 Ale iednak/ co iey wielk łakomy wskodzil/
 To swym piśnem żygliwy Poeta nagrodzil.
 Za co/ niewiem/ przecz go Bog ślepoty nie zbawil/
 Ponieważ Stezychora o wzrok był przyprawil/
 Ze też ista śmiał ganić rymem wskazyliwym:
 Alez to potym odwołał piorem osobliwym.
 Ja zjad oczu nic strące/ y w tym bede stały/
 Ze chwalić nie omieskam/ co iest godno chwały.
 Bo nie ledá/ Bog/ takó swych dárow rozdawa/
 Temu láská wshy/ komu co nád ludzi dawa.
 Przeto tuż dobrze/ Zanno wrodziwa/ sobie/
 Z twoich dárow znać/ że Bog iest láskawym tobie.
 Który iako ozdobe y piękność śaćwie/
 Ten czyn / niezmiernego światá/ okázuie
 Tak pięknie zbudowany: kto ślepowi temu
 Nadobnemi gwiazdami ślicznie sadzonemu/
 Nádziwować się moze: kto noco świetnego
 Miesiacá/ abo słońcá niepracowanego
 Nápátrzył się dowoli/ lubo ráno wstáie/
 Lubo tu wieczorowi przedki bieg podáie:
 Taki wiec/ z swej loznice/ nowy oblubieniec
 Wychodzi: na nim złoty plaszcz/ y złoty wieniec

Perłami przeplatany/ gore znakomity/
 Jego/ ze wszech namilszey/ dar niepospolicity.
 Ale y ziemiá/ nie iest bez swoiey ozdoby/
 Bo y ta/ Bog/ ofláchcił dziwnemi sposoby :
 To gorámi/ to lasy/ to krzyształowemi
 Rzékámi : to lakámi pięknie kwitnącemi.
 A w poly iá przepásal morzem wrownánym
 Prosto/ iákoby pásem srebrem okowanym.
 Táki przede wszystkimi/ polem rozmierzonym /
 Leci/ obrzym wdátny/ pedem niewściągnionym.
 Tego ná kresie czeka/ ábo trynog drogi/
 Abo predki kon/ ábo bawol zlatorogi.
 To tákie/ co widzimy. Coj/ gdzie náše oczy
 Dosiáć nie mogą : gdzie myśl/ ktora niebem toczy :
 Gdzie samá piękność świeci/ y kształty wszech rzeczy :
 Nie może tego poiać/ mdly rozum czlowieczny.
 Dar Boży tedy/ gládłość/ á dar známienity :
 Bo iessi go ten nie da/ z inąd nie nábyty.
 Jáko sa inše rzeczy/ ktorých czlowiek może
 Za swym stáraniem dostać : tu nie nie pomoże.

Pieśń VII.

B Odawci zle dni/ niechcesz mie milowác/
 Bych sie czul/ mogli bych iuz podziękowác.
 Biadaś mnie ná cie/ to mnie głowe psuiesz :
 Ináczey niewiem/ iedno mie czaruiesz.
 Przypátruiać sie twey cudney postáwie/
 Drugiby przysiągl/ iżeś mu iuz práwie :
 Biadaś mnie ná cie/ rć.
 Ináczey niewiem/ rć.
 Nie obiecuiesz/ áni też odmawiaś/
 Jedno mie slowy proznemi zabawiaś :
 Biadaś mnie ná cie/ rć.
 Ináczey niewiem/ rć.
 Wszytko sie boiś/ áno nie máś kogo/

Nie každýc kasa/ co to patrza srogo.

Biadaš mnie ná cie/ zc.

Inaczej niewiem/ zc.

Mam z soba wiecey niż dosyc kłopotá/

A wshystko mi sie zda/ ze ciągne kora.

Biadaš mnie ná cie/ zc.

Inaczej niewiem/ zc.

Nie karmże mie już ta nádzieia dáley/

Kaczej mi powiedz/ moy mily nie háley.

Biadaš mnie ná cie/ to mi glowe psiueš:

Inaczej niewiem/ iedno mie czaruieš.

Pieśń VIII.

KJedy sie ráne zápaláia zorzá/

Adzien z wielkiego wystepnie morzá:

Przyshedlem ná brzeg/ kedy Wislá bieży/

A tám siedziála ná wysokiéy wieży/

Podia wshy reke/ smutna bialagłowá:

A pocznie z pláčem nárzekáć/ w te slowá:

Tákjem ia bárzo niefortunna byla?

Tákjem ia wiele szczęściu przewinila?

Ze temu gwoli bydz niebogá musze/

Ktory/ iáko grzech/ mierzi moie dusze:

A ten/ gdzies siedzac/ nárzeka z dáleká/

Przed ktorym nie mam milšego czlowieka.

Slub mi przywodza poniewolne slowá/

Ná ktore nigdy nie zwalála glowa:

A ono bylo lepiej sercá pytać/

Ktore gdy niechce/ slow sie prozno chwytać:

Niech sie tym ciešy/ ze mnie ma w niewoli/

Rece mogli zwiázáć/ myšli nie zniemoli.

Bogu tájemne nie są ludzkie spráwy/

Ten z niebá widzi/ kto krzyw/ á kto práwy.

Ja niemam kómu krzywdy swey powiedzieć/

Jeslibych miała/ y to trudno wiedzieć.

Jednej mam wolność/ w swej ciężkiej niewoli/
 Ze sie wždy moge napłakać do woli.
Wiec mie to zewszad szczęście pokarało/
 Wszytko mi zaráz/ com miała/ pobrało :
 Oczyszny nie mam/ matkim ostradala/
 Samam sie w rece okrutne dostala.
 Coz mie gorsego moglo potkać w boiu/
 Nad to/ co cierpie/ nieboga/ w pokoju :
Czasembych rada żalosc swa pokryła/
 A na lepsza sie postać we zdobyła :
 Ale smutnemu trudno śmiech przychodzi/
 Trzeźwi/ w piianych sprawy nie ugodzi.
 A mnie niebezpieżna/ lzy moie wydała/
 Ktore mi z oczu płynac nie przestala.
Tegom też pewna/ ze mie nie miluje :
 Nie mam mu za złe/ mnie w tym naśladowie.
 On wie co myśli/ świadom o co stoi :
 Ja go nie sadze/ ani mi przystoi.
 Wszakoz sie ktemu za wse bede znała/
 Nil mi nie bedzie/ bych dziś omrzec miała.
Aty moy bracie/ wzorem Stryia twego/
 Pomści mey krzywdy/ y zelzenia swego.
 Czyli/ co twey krwi słachetney przystoi/
 Miłość przy tobie nieomylna stoi.
 Jać abo zdrowia w tym strasunku zbede/
 Abo/ nakoniec/ twoja żona zbede.

Pieśń 1 X.

Ato mi wiary dać niechce/ day ja oku swemu/
 A przypatrz sie stworzeniu pilnie tak pieknemu :
 Taka ieszce nie była za dawnego wieku/
 Anyolowi podobna bierzciey/ niz czlowieku.
Kay tam gdzie ona siedzi/ a ktoredy mia/
 Za iey stopami roza wstawia/ y lelia :
 Jey gwoli piekne drzewa/ daia cieniowity/

Niechcąc/ aby ja letni zegl ogien obfity.
 A ona myśl wspaniała znosząc z wkládnošćią/
 A niedobyte sercá zwycieža miłošćią.
 A głowiekiem ták władnie/ iáko słońce wonnym
 Nawrotem: ábo Magnés zelázem niešklonnym.
 Wiele ogom powinien/ o Páni/ kto ciebie
 Ogládal/ á wciešyl twym poyżzieniem šiebie.
 Dalšego času može nie zamierzáć sobie/
 Jšby kiedy miał gládšą ogládać po tobie.
 Niech sie wiecey nie chlubiá starádawne láta
 Z swoiemi Zelenámi: iest zá tego šwiátá/
 Keora gládłošćią wšytkie pierwsze ták i šinelá/
 Až y przyšlym nádzieie ná wieki odiełá.

Piešń X.

Dno/ porzuc swoy gniew dlugi/
 A ty Pallás/ tákže drugi:
 Gládka Venus/ gládšá Guie/
 Nowy šad Parys gotuje.
 Jáblko złote položyla
 Erycyná/ bo zwatpila.
 Sliczna dziewko/ ták tuš sobie/
 Kleynot ten nalezy tobie:
 A żadna tefcze nie wštála/
 Keoračby go odiać miała.
 Rownte ták ráno wšchodzi
 Jutrzeňká/ gdy dzien nádechodzi.
 Slużyć/ y holdowác tobie/
 Kláde ja zá šczęšćie sobie.
 A ty o mey wprzešmošćí/
 A nie watp o štátecznošćí:
 Bowiem poši duch iest we mnie/
 Nie máš/ ieno sluge ze mnie.

Piešń XI.

Pozna to chluba/ nie Kochay sie w sobie/
 Nie wszystko prawda/ com pisal o tobie.
 Miłość mie zwiodła/ y przez mie mówiła/
 Ze nad cie/ nigdy wdzięcznięysa nie była.
 Jako lelia roza przeplatana/
 Zdala mi sie twarz twoia malowana:
 Czy twe iako gwiazdy sie blyskaly/
 Pierśi twe/ śniegu stomore działaly.
 Gniewliweś morze śmiechem wsmierzala:
 Ramiennes serce slowy przenikala.
 Teraz w mych oczach wszystko sie zmienilo/
 Obludne serce wszystko pokazilo:
 A twa niewdzięczność/ ktora pokazujesz
 Tam/ gdzie powolność/ y chuc prawa czuiesz.
 Czego mi tedy stateczne namowy
 Nie mogly wybic/ zadna miara/ z glowy:
 Czegom zbyc nie mogl/ przez ziola/ przez czary/
 To sam dzis wyznam na sie/ z prawey wiary:
 Sem byl zabladzil w swey niemadrey sprawie/
 A bylciem/ iesli komu/ iak zyw prawie.
 Ale zes tego wdzięczna bydz niechciala/
 Daley nie bedziesz ze mnie stuge miala.
 To comci sluzyl/ niech uż wniwecz idzie:
 Bo iednak ten czas ktedyzkolwiek przyidzie/
 Ze ty wspomniawszy na me powolności/
 Musisz zaplakac nie raz/ od zalości.
 A ia/ bych iedno o tobie niewiedzial/
 A w pustych leśiech/ sam/ rad bede siedzial.

Frágment.

Pod Párnazem/ gdzie strumien stawney wody biezy/
 Laska prawie na zachod pochodzista lezy:
 Ktora zewszad rozliczne drzewa otoczyla/
 Podawajac ku ziemi cien w goraco mily.
 Tam bylo widac stoly z kamienia ciosane/
 Widac y lawy ktrzym bluszcem przyodziane.

Do I. M. X. Arcybiskupa Gnieźnieńskiego.

W Jákíey testnicy domá pozostály
 Wygláda oycá milego/ syn mály/
 Ktory mu kupić iármárek obiecowal/
 Gdy sie do miásta ráno wyprawowal.
 Wiec sie klopoce/ co tám oycá trzyma/
 Niemiáiac/ ze on infey spráwy nie má
 Jedno pás kupić/ ábo zapke nowá/
 Ábo/ nákoniec/ kútle helagowá.
 A ten/ czego dom záste potrzebuie/
 Tym czásem/ chodzac po targu/ kupuie :
 Tu soli/ tu gárnce/ tu kociel miedziany/
 Tu kroy/ tu lemies/ tu woz okowány :
 Aż nie nákoniec/ nie máš w pácharzynie :
 Syná wždy sklána bánieczká nie minie.
 Takžec ia testnie/ o Biskupie sławny/
 Czekáiac twego Psalterzá/ czás dawny.
 Ktory/ z twey láski/ miał przyść w reke moie /
 A ty czym infym dzis bawisš myšl swoie :
 Szukáiac w wierze stárodawney zгоды/
 A strzegac pilnie Oczystey swobody :
 Jákobý domá spráwiedliwosć bylá/
 A ná gránicách gotowosć/ y sílá.
 Jákobý rzad byl/ y dzis/ y nápotym :
 Wšyštka/ ná ten czás/ twojá piecza o tym.
 Ktora zdarz Bože: iesli tež po temu
 Czás kiedy bedzie/ zisć sie sludze swemu.

Koledá.

L Obie badž chwálá/ Pánie wšzego swiátá /
 Jes nam doczekáć dal Nowego látá :
 Day bysmy sie y sami odnowili/
 Grzech porzuciwšy/ w niewinności žyli.

Láska twa święta niechay będzie známi/
 Bo nie dobrego nie uczynim sámi:
 Mnoz w nas nádziecie/ przysporz prawey wiáry:
 Niech ywazamy twe prawdziwe dáry.
 Uzycz pokoju nam/ y świętey zgody/
 Niech sie nas boiz pogánskie narody.
 A ty nas niechćiey odstepowác Pánie:
 Z owšem/ rácz nam dopomágác ná nie.
 Błogosław ziemi/ z twey szodroblivości/
 Niechay nam dáwa dostátek żywności.
 Uchoway głodu/ y powietrza zlego:
 Day wshysko dobre/ z miłosierdzia swego.

Do I. M. Pána Mikoláia Firleia.

Kom dobrej slawy/ ktora z cnoty roście/
 Nie posiadł człowiek nie trwałego próście.
 Siłę/ y gładkość/ láta przez odnośa:
 A żalóść tudziej w tropy za rostkóśa.
 Fortuna známi igra táko z dziećmi:
 Dzis pánem będzieš/ iutro śiaday z kmićmi.
 Cnoty niht nie ma/ ieno sam od siebie:
 A teź do śmierci nie puści sie ciebie.
 A gdy cie w niebo między Bogi wnieśie/
 Slawę po świecie szeroko roznieśie.
 Tym twoy Dziad Firley/ Mikoláiu slynie:
 A póki Wisła/ póki Niepr poplynie/
 Ten ná południe/ ona ná pulnocy/
 Chwała trwác będzie iego spraw/ y mocy.
 Wiec y cnotliwy syn oycá nie wydal/
 Ku czci dziecinney/ swoie własná przydal:
 Bo nieźnie z plácu spierájąc pogány/
 Duśe cna wylal przez poczciwe rány.
 Szlachetne roty/ ktorych martwe głowy
 Chowá/ y chowác będzie brzeg Bugowy:
 Slawná śmierć wáśa: slawne meśtwo wśedzie:

A żaden wiek tak niewdzięczny nie będzie /
 Aby posługi wásie znakomite
 Były potomkom przyszłym kiedy skryte.
 A ty Sirleiu/ bądź życzliwym moim
 Nowotnym rymom/ abych przodkom twoisim
 Tym śnádniey służył; a już mie nie wodzi
 Tamt/ gdzie Pegázow sławny zdroj wychodzi.

Carmen Macaronicum.

De eligendo vitæ genere.

¶ Et prope wysokum celeberrima sylua Krakouum/
 Quercubus insignis/ multo miranda zoleđzio /
 Istuleam spectans wodám/ Gdańskumque gościncum:
 Dabie nomen habet/ Dabie dixere priores.

Hanc ego/ cum suchos torreret Syrius ágros/
 Et rozgániáret non madra Lanicula żakos /
 Ingredior/ multum de conditione żywotá
 Deque statu vitæ mecum myślándo futuræ.

Ecce autem meżos video adwentare quaternos /
 Dissimiles habituque oris / et dispare bárwą /
 Quorum vnus hára vestibat terga kápica /
 Pracinctus tluřtum nodoso fine żywotum.
 Olli summo ingens błyskabát vertice plesus /
 Et nogá drewniánium calcabat nuda trzewikum.

Ad talos alter sukniám demiserat imos/
 Sukniám saldorum centum/ nigrique coloris:
 Huic quoque plesus erat/ sed eum nutante bereto
 Texerat/ Ausontis quales przynofántur ab oris.

Tertius induerat multi kápám áxámity /
 Zoltum kábatum/ et caligas/ zoltumque koletum/
 Zoltos trzewikos/ spadá/ piorumque berety/
 Denique lánucbum/ fulua vt sint omnia/ zlotum.

Extremo mákowa fuit suknicá/ sine vlló
 Facta magisterio: si non argentea pará

Záfektarum/ et seni penderent margine knáfli /
 Pondere/ quam wielka image res pretiofa robotá.
 Congredimur/ dextrisque datis/ fluzbáque powolná/
 Ante alios/ slowis sic me compellat amicis
 Sunigier: Apparet fili/ quod et ipse fatetur
 Vultus/ nescio quas animo te voluere curas /
 Et niepotrzebnaś forsan/ quæ vestra iuuenta est.
 Quicquid id est/ volnum tibi quod przekázat vnyflum.
 Sare age: forsan inest háro quoque ráda cucullo.
 Non me (respondi) ſtebry/ zlotyque cupido/
 Zbierándique tenet niezbednos cura pienadzos:
 Nec Woiewodarum fellas/ orlumque potentem
 Ambio/ Witzchorum czapkám quoque nolo duorum.
 Sed neque per blandum contraxi debita flufum/
 Callida nec noſtrum verſat páni duſká rozumum.
 Omnibus his vacuum gero (diis ſit gratia) pectus.
 Noſter in hoc omnis poſitus labor / vnica cura eſt
 Hac mea/ quo pacto poſſim rzadzare zywozum/
 Inuidiaque procul beſpiecznum dirigere auzum.
 Quare/ ſi quid habes/ ſerokám concute káppám/
 Secretasque tui cellas ſcrutare rozumy/
 Si mihi forte queas ſanam conferre porádám.
 Sic ego rozumyſlo : ſic coepit frater ab alto :
 Macte animo iuuenis/ qui non cum ſimplice turba
 Sortis ab arbitrio pendes/ ſlepaque boginia/
 Sed te rozumyſlo fulcis/ dobraque porádá :
 Ergo/ cum ſavis alios fortuna procellis
 Abripiet/ tua labetur tuto aequore nauis.
 Audi igitur/ ſenſuque imo mea verba reponas.
 Cernis/ vt incolumi chroſto / mlodaque choiná/
 Annosa citius vertantur turbine quercus :
 Cumque humili parcat Jouis indignatio chlewo/
 Excelfa ſrogo fetiuntur fulmine turres :
 Sic et in humanis/ ſili chariſſime/ rebus
 Accidit/ vt qui ſe powagás wſpinát ad altas/

Fortunæ mage sit telis obnoxius ostris:
 Quæ qui serpit humi/ qui fatum diligit vnum/
 Non adeo timuisse potest: et non ego quosdam
 Tales esse stanos/ vbi/ si non vndique tutus/
 Ut minus inuidiæ/ minus ipsi denique viuas
 Fortunæ expositus/ . . . . .

Nam mea ter quinos ætas cum tangeret annos/
 Hæc itidem/ quas te video nunc voluere curas/
 Mente volutabam tota/ totoque rosumo.
 Fors et aberrassem/ quæ sunt humana nie madre
 Ingenia/ et iam me chytrus tentare dyabulus
 Cœperat/ vt zonam nobis poymare liceret/
 Et niepotrzebnám capiti superaddere curam:
 Aut stare ingratae niewdzięcznym limen ad Zulæ/
 Nastulkámque sequi/ et dworskám sorbere polewkám.
 Sed mihi donarunt meliorem numina mentem:
 Namque mihi in somnis/ nostræ lux religionis
 Visus adesse Pater bialo/ Bernardus/ amictu/
 Non aliter splendens/ quam krasne lumina Phœbi.
 Sic me cunctantem swietekás deponere curas
 Iussit/ et ad sacrosanctum properare zakonum:
 Hoc quoque chare tibi faciendum censeo fili/
 Si nolis nedzám præsentis noscere swiarty/
 Et sentire tamen venturæ gaudia vitæ.
 Paupertas tua te tutum præstabit ab omni
 Rezywda fortunæ/ cæloque immittet aperto.
 Sed frustra czekasz dum te Bernardus: et ipsi
 Admoneant dobrzy per talia somnia Diui?
 Olim/ olim istud erat/ non cum ieiunia swiátus
 Despiciet et missæ nulli præstantur honores
 Amplius. hæc Anichus: cœpit sic deinde Káplanus.
 Omnia quæ poterant swietekos confundere stanos/

Quæque tibi poterant vitam zalecãre duchownã /
 Alta reuerendi dixit prudentia patris.
 Quod si forte tuam subit hæc sententiã glowã /
 Ut velis omnino chlebum iãdare duchownum /
 Malim te ksziedzum / quam golum cernere Mníchum.
 Nam etsi prodest dlugos femrare Pacierzos /
 Et possunt missæ wielkum recludere niebum :
 Et Ksiezã / et Mnişy / Psalmos spierwamus eosdem /
 Et Ksiezã / et Mnişy / Missas celebramus easdem.
 Cumque pares simus coram / qui niebã gubernat /
 Inferior certe coram mortalibus ille est.
 Nam neque wesolãs aliis pomagãre biešiãdãs /
 Nec potis est mlodãm / ceu nos / choware kucharãkãm.
 Adde / quod ipse Deus Kãplanos primus in orbe
 Instituit / Ksziedzosque suo præficit ouili.

* * * * *
 Plura loqui nolo / neque enim impugnare zakonũ
 Est animus : twoiã tu cætera discute glowã.
 Conticuit tandem / factoque hic sine quieuit.

Tum Dworzãninus : Non hoc sinat optimus ille
 Iuppiter / ut sãra tectum te aliquando kãpicã
 Aspiciam / aut drewniãnos gestare trzewikos.
 Sed neque te manicis capiat reuerendã serocys /
 Nec Canoniorum bulla / dziešiãtaque kopã.
 Nil magis inuisum est hac tempestate Kãplanis /
 Nil Monachis toto videas odiosius orbe.
 Bisupos male czaptã biceps / male stula tuetur /
 Nil profunt klatwã / neque diabli forsitan ipsi
 Jam metuunt krzyżos.
 Te moneo / si quid inueni sub pectore sanæ
 Mentis habes / chlebum noli curare duchownum :
 Inuenies aliam / libeat modo discere / drogãm /
 Qua insistsens possis prodesse tibi que tuisque /
 Nec tantum inuidiã subeas ludzkãsque przymowkãs /

Audisti Mnichos / wysuchástyque Káplanos /
 Et dworzáninum facientem verba tulisti /
 Extremus labor est / atque hic brevis / ut ziemianinum
 De suoio stuches dicentem pauca ziemianistwo.
 Nec tibi nostra aliquem pariat dissensio bledum /
 Dum suoium laudat / dum cudzum quisque zywoium
 Improbat / et suoium kázdus te vellet habere.
 Forsitan et Monachus fieri / fierique Káplanus /
 Non mala conditio est / et habent sua commoda dwory /
 Nec ziemianie carent. sed tu wybieráre memento
 Vitam / naturæ quæ sit accommoda / twoie.
 Nempe / potes cystum verbis iurare zywoium /
 Et quod iurasti re ipsa præstare : Káplanus
 Sis licet / et swietekos securus negligere stanos.
 Sin aliud natura iubet / quam swiete Káplánistwo /
 Tu ne lude Deos / et stogum wára piorunum.
 Atque hoc est unum / cur nostro tempore wiecey
 Expediat swietekum quam stanum ambire duchownum.
 Omnes ludzie sumus : nobis tamen esse zónárys
 Concessum est : solos grzech iest ozeniáre Káplanos.
 Quanquam mirari possis / et iure podobno /
 Esse scelus Kásiedzo enotliwám ducere zónám /
 Et non esse scelus kurwám chowáre Eucharistám.
 Sed valeat : nostri non est hæc gadká rozumy.
 Hoc inquirendum potius / dworstumne zywoium /
 An tibi conducatur stanum wybieráre ziemianistum.
 In qua parte quidem non est / quod multa loquamur /
 Tu modo quid faciat / non quid dworzánie loquantur /
 Videris : illi quidem laudant / suoiumque zywoium
 Przekładánt aliis : sed cum sunt multa loquuti
 Magnifice / et lástám iactarunt usque trolewstám /
 Ad plugum tandem redeunt / fiuntque ziemianie.
 Vnde obaczáre potes / laudari forsitan aulas /

Sed mīle domá peti: s̄uoius res optima tatus:
 Nulli flecto genu/ sum uolnus/ seruis nulli;
 Gaudeo libertate mea/ p̄uinoque potio.
 Non expono animam uiatrys/ longinqua petendo
 Lucra/ neque occido b̄iednum/ lichwiádo człowiekum.
 Non habeo wielkos/ sed nec desidero/ sk̄arbo:
 Contentus sum sorte mea/ wlasnamque paternis
 Bobus aro ziemiám/ quæ me sustentat alitque:
 Ipsi epulas nati/ cnocliwaque zoná ministrat/
 Omne gotowa pati mecum/ quodcunque ferat fors.
 Sum procul inuidia/ b̄ezpieznos dormio somnos/
 Spero nihil/ curas abigo/ mihi denique uiuo.
 Sic olim uixisse homines/ cum złote fuerunt
 Secula/ crediderim potius/ quam flumina lacte
 Manasse/ et debos miodum rorasse gotowum /
 Atque hæc pro stano paucis sint dicta ziemiánsko.
 A quo si quisquám te seuocat/ ille uidetur
 Omnino uitam tibi non zyczãre beatã.

Ná XII. tablic ludzkiego żywotã.

I.

Z Nãc/ że sie człowiek nie ná rostkõs rodzi/
 Bo z plãczem/ ná ten nedzny swiãt/ przychodzi.

II.

Nie dlugo/ dziatki/ tey gry wãsey bedzie/
 Pochwili drugi nád czym inshym siedzie.

III.

Czego zã swiezã skorupã nãwrzãlá/
 Ten zapãch bedzie w sobie dlugo miãlá.

IV.

Jakoby też rok bez wiosny miec chcieli/
 Ktorzy chca/ żeby mlodzi nie faleli.

V.

Wszystko myśliwcy na tym biednym świecie/
Możnięszy zawsze podlejšego gniecie.

VI.

A za nie lepiej sławy cney poprawić/
Niż prozno siedzac w cieniu/ wiel swoy trawić?

VII.

Práva są rovně iáko páteczná/
Wrobl sie przebiie/ á ná muskú winá.

VIII.

Gdy szczęście niechce/ y ráda pobládzi/
Fortuna światem/ nie náš rozum/ rzádzi.

IX.

Nie kto ma zloto/ ma perly/ ma šáty:
Ale kto ná swym přestál/ to bogáty.

X.

Gdy beda Boga všá wznawáły/
Niechayby sie go y špráwy nie přáły.

XI.

Biedná stáročí/ wšyscy cie žádamy/
A kiedy přyzidíteš/ to zás nářekámy.

XII.

Omylny světie/ iákoč sie tu widži/
Dohédlem portu/ iuz wíec z inšych šydzí.

Ná obraz Lukrecyey.

Lukrecya mie zwano/ w Rzymiem sie rodžila/
A iz mi ma počćiwosc gwałtem wzieta byla/

Przez cie/ zly Krolewicz/ to com nie tak drogo
Szacowalá/ swa wlasna krew przelalam stogo.

Ná obraz Kleliey.

DA Klelia/ plyne przez Tybrowa wode/
A zá soba základny huf pánienski wiode.
Ale iz sie mnie znouu dopieral Krol stogi/
Wydano mie/ vchodzac pospolitey trwogi.
Gdzie iednak miasto grozy ieszczem pochwalona:
A z wczci wemi dáry do domu wrocona.

Ná mežna Telezylle.

NJe tylkos náuczonym slawna rymem swoim /
Dziwniem sie y seccu/ y vczynkom twoim/
Cnotliwa Telezyllo : bo gdys vslyszalá
O wielkiey swych porazce/ wnetes broń porwalá/
A twym smialym przykladem/ wshytá plec niewiescia
Rzucila sie zá toba/ y nie dalás wescia
Nieprzyiacielom srogim w miasto/ choc zwalzone :
Przeto twe imie bedzie ná wieki pominione.

Ná most Wáršawski.

BOgzeć záplác/ o Krolu/ zes ten most zbudowal/
Pierwemeyem záwždy selag/ nad potrzebe/ chowal :
A dzis y tenem przepil : bo idac do domu
Napozniej/ od przewozu nie pláce nikomu.

Frágment bitwy z Amuratem, v Wárny.

KTorego Bohátera/ bedzie wola twoia /
Abo Krola/ dzis wspomniec/ zlota Lutni moia :
Bogu czesć ma bydz naprzod/ y ná koniec/ daná :
Bo ten wshytet swiat rzadzi/ a sam nie ma Pána.
Temu sie niebo klania/ y ogniste zorze /
Temu ziemia holduje/ y nawalne morze.
Kto niewie/ iako Jason do Kolchow zeglowlal /
Kedy smok nie vspiony/ zlote runo chowal :

Komu tájné są brátow Chebánskich niezgody :
 A krzywda zacnych Greków / y Trojánskie škody :
 Abo iáko Herkules / kwoi pánu zlemu /
 Przeciw srogim zwierzetom czynil dosyć swemu :
 Niech ia teźco o tobie powiem / Włodzisláwie :
 Aż moy dowcip trudno ma w to vgodzić práwie.
 Ale ty świąty Krolu / ktory prze swe cnoty /
 A prze meštvoś osiągnal w niebie stolec złoty :
 Pomoż mi chuciá swoią / á przysporz wymowy /
 Abych twá sławná bitwę / mogl opisać słowy /
 Ktorás miał z Amuratem / przy nieszczesney Wármie /
 Gdzie twe przednie zwycięstwa / legly ztobá márníe.
 Jáko wiec kto nieznáczny / ktoremu zamkniony
 Páński páłac / kiedy kto idzie przelożony
 Ciśnie sie we drzwi / aby mogl zá tá pogodá
 Páński máiestat widzieć / choć nie Woiewodá :
 Ták ia / o zacny Krolu / twym imieniem / ktore
 Prze dzielność / y wysoki rozum / idzie wzgote /
 Swe podle rymy zdobie / abych mogl przy tobie
 Wcisnąć sie w ludzka pámieć / coś ty ziednal sobie.
 Náyda sie / krom wátpienia / wielowładny Pánie /
 Ktorem / kurtwey ozdobie / wymowy dostanie :
 Miedzy ktoremi / dopuscć tym teź iáblkom plywać /
 Siła ich swoim plaszczem mozesz ty pokrywać.
 Wielka chlubá záprawde / komu to Bog dáie /
 Ze czego z przodków nie ma / sam przez sie dostaie :
 A swá cnota ták świeci / że y przodki dawne
 Rozświeca / y potomstwu imie czyni sławne.
 Lecz to wielka / gdy kto iest z przodków tey zacności /
 Zeby mogl sławnym byđ zwan / y krom swey dzielności.
 A zás ták żyie / że teź krom przodków swych sławy /
 Moglby záwždy byđ znácznym / prze swe tylko spráwy.
 Tobie tá chlubá / Krolu / sluży / iesli komu :
 Bo vrodziwszy sie w ták znákomitym domu /
 Niewiedzić / tylk wietsza cześć masz z przodków swoich /

Czyli on chwalcnięszy/ z wysokię cnot twoię.
 Tyś mych rymow dziś wodzem : lecz ia/ idac w drogę
 Obiecana/ przystoynie skłonie pierwey nogę
 Do káplice twych przodków/ ktore pozdrowiwszy
 Napředce/ wroce się zaś na gościnię pierwszy.
 Tu się naprzód da widzię twoy Prądziad wczęiny
 Jągiello/ ktory wymysł czyni mi węcpliwý :
 Jesli ma byđz głowiekiem zwan bogobojnięszym/
 Czyli w rzecząch rycerskich Zetmánem dzielnięszym.
 On zaprawde/ prze cnote/ y żywot swoy święty/
 Bedac z Wielkiego Księstwa na Krolestwo wzięty :
 Przymiodł Litwę do tego/ że sprośność pogánięka
 Porzuciwszy/ przyieli wiare Chrześcianięka.
 Zbráćili się z Polęka : cym on tym groźnięszym
 Był swym nieprzyiaciólom : dal pokoy równięszym.
 Ale hárde Krzyżaki tak stárl iednym boiem/
 Ze ie niemal zwałzone podał dzieciom swoiem.
 Z dobrych dobrzy się rodza/ syn oycá nie wydal.
 Lecz tu slawie dziedzicney/ y swą wlasną przydal
 Krol dwu koron/ Włodzislaw : bo bitac pogany/
 We krwi nieprzyiacielskiej upadł zmordowany
 W poybrzód ziemi Tureckiej : iego poświęcone
 Kości/ nie są w oczystym grobie polozone.
 Grob iego jest Europa : słup śnieżne Bałchány :
 Napis/ wieczna pamiątka między Chrześcianiý.
 Po nim na Pánięstwo wstąpił/ brat iego rodzony
 Rásimierz/ co wczynił ledwie namowiony :
 Bo przegladal trudnoścí/ ktore náđ Koronę
 Wisiały/ prze spor ludzki/ y myśl rozdwoioną/
 Litwy (mowie) z Polaki : iednak w to vgodził/
 Ze do dalszych niesnazeł drogę był zágrodził.
 A zwiázki starodawne w cále nam zostaly/
 Aż za czásem y myśli burzliwe vstały.
 Ten Pruska ziemię posiadł : a Krzyżaki boiu
 Tak nakarmił/ że prosić musieli pokoiu.

Który tak otrzymali/ że Pána inšęgo
 Nie mieli znać ná więki/ proz Krolá Polskiego.
 To byl twoy Dziad/ o Krolu/ podobien Orłowi/
 Który predkim piorunem sluzac Jowisłowi/
 Takie potomstwo ná swiat/ iáki sam/ podawa:
 A tym dziedziczny wozad/ y grom lotny/ zdawa.
 Tak on bedac od Boga Krolew postawiony/
 Takie syny zostawil/ że każdy korony
 Byl/ z nich/ godzien: iákoż też wšyscy krolowali/
 Oprocz/ ktorzy stan inšy chcąc sobie obráli.
 A stáršy wiec Włodzisław/ Czechom rozkázował:
 A potym zaś y Węgram walecznym pánowal/
 Obráchtá wbiezawšy: stánel Bog zá štode
 A temu/ wziął oyczyste Pánštwó zá nagrodę.
 Ten iáko byl ku wielkim rzečom záwždy chęiwy/
 Dalby to byl Bog/ áby tak byl y szczęśliwy:
 Ale fortuna záwždy ięgo rády prola/
 A náwet y-żywota záyżrzála mu zgoła.
 Ná ięgo mieysce wstápil Alexánder sławny/
 Ten Polakom/ y Litwie/ zwiázek stárodawny
 Odnówil: Woločy bil/ y Tátary gromil:
 Lecz ytego predko sen zelázny wštromil.

Alceſtis, meżá od śmierci obroniła.

APOLLO. **N** Dmetow domie/ gdiem ia/ choćiam Bogiem/
 Wstóftowác musiał sluzebnego stóla.
 Przyczyna tego Juppiter/ ktorzy mi
 Syná piorunem zabil predkolotnym.
 Zá ktorym gniewem/ pobilem Cyklopy/
 Kowale gromne/ á oćiec mie zá to
 Przymusił sluzyc czełku śmiertelnemu.
 Przyszedšy tedy w ten kraj/ pásem woły
 Gospodarzowi/ y tegom strzegł domu
 Aż do tych časow: bo sie Pánu dostał
 Świetobliwemu/ y sam świetobliwy

Seryto wemu synu/ ktoregom ia
 Obroml śmierci/ vblągawšy Párki/
 A pozwolily mi tego / że Admet
 Može vyść śmierci/ dawšy ná swe mieysce
 Kogo inšego/ coby zań chciał vmrzec.
 Wšyſtkie obſeďšy tedy przyiacioly/
 Oycá/ y mátkę/ co go vrodzila/
 Nie nálazl/ okrom žony/ ktora žywot
 Zań chce polozyć/ y rozſtác ſie z ſwiátem :
 Ktora po domu teraz/ mđla nieboge
 Ná reku noſia : bo iey džiſieyſzego
 Dniá vmrzec przyidzie/ y duſę polozyć.
 A ia/ žebych przy tym nieſzczéſciu nie byl/
 Poyde precz/ á ten wdzieczny dom zoſtáwie.
 Ale iuž y śmierć widze nie dáleko//
 Ráſienia vmárlych/ ktora ia pod niſtá
 Ziemié ma dowieść : á práwie wczás przyſlá//
 Pilnujac ná ten dzien/ kiedy ma vmrzec.

SMIERC. **C**O przed tym domem/ co tu Phoebe czyniſe?
 Ná nowe krzywdyſiſ/ lámjac náſe práwá/
 A lupy náſe gwałtem wydzierájac.
 Málos miał ná tym/ żeſ Admetá śmierci
 Vchowal/ Párki zdrádlíwe podſeďšy:
 Teraz czego tu z groźnym lukiem ſtrzežeſ?
 Toli Alceſtyſ obierála/ kiedy
 Záſtápić mežá/ y vmrzec zań rzeklá?

APOLLO. Nieboy ſie krzywdy/ y gwałtu/ odemnie.

SMIERC. Jáko ſie nie bać/ tákim ciebie widzac?

AP. Młoy to obyčaj/ zá wždy z lukiem chodzić.

SM. A temu domu nieſluſhnie pomagác.

AP. Bo mie przygodá przyiacielſka boli.

SM. A chceſ mi odjac y tego drugiego?

AP. Wſátkem y tego gwałtemci nie wydarl.

SM. Przeczże ná ziemi ieſt/ á nie pod ziemiá?

- AP.* Ji za sie zjone dal / po ktoras przyšedl.
SM. A odviodez ja pod ziemie gleboka ?
AP. Idz / vczyni : bo niewiem / iesli cie namowie.
SM. Strácié / kto ma bydz stracon : toć sie rzeklo.
AP. Nie : ale tym smierć dać / ktorym przystoi.
SM. Juz znam czego chceš : y chce twoie widze.
AP. Možeš Alcestys / tedy przyść k starości ?
SM. Nie moze / tak wiedz : y ia część rad widze.
AP. Przedsie nie wezmieš / ieno jedna duše.
SM. Riedy mra mlodzi / wietřa chwale biore.
AP. Gdy stara vmrze / hoynley ia pogrzeba.
SM. Bogatym kwoli práwo Phoebe stáwiš.
 Jákos rzekl : czy sie nie pomniš / choć mady :
 Kupilby / ktoby miał zac starým vmrzeć.
AP. Wiec mi tey láski tedy nie vczyniš ?
SM. Nie moze : wřak wieš moie obyzaie.
AP. Ludziom przeciwné / y Bogom mierzione.
SM. Prožno máš o to stać / co bydz nie moze.
AP. Vstánieš / wierz mi / choćias to surowa :
 Takí tu przyidzie máz w dom Feretowy /
 Od Eurysteá po konie poslány
 Do ziemney Traby / ktory tu w gošćinie
 Bedac / wydrzeć te gwáltém bialagłowa :
 Wieccí powinien przedsie nic nie beda /
 A ty vczyniš toz / y kłac mie bedzieš.
SM. Ty wiele mowiac / przedsie nic nie wezmieš :
 A tá niewiásta poydzie iuz pod ziemie.
 A ide do niey przejegnać ia kosa /
 Bo to iuz Bogom ziemnym pošwiecony /
 Komu ia kosa wlos vstrzyge z glowy.
CHORVS. Czemu tak cicho we dworze /
 Czemu dom vmilkl Admetow ?
POLO. Ale nigdziey przyiaciela
 Nie máš / coby nam powiedzial /
 Iesli iuz umarley pláć

Krolowey mamy : czy iefzcze
 Żywa Alceſtys : wedla mnie
 A wedla wſyſtkich / meżowi
 Ze wſzech niewiaſt nawiernieyſza :

Wzy Pogrzebie rzecz.

Słá ſobie ludzcie mądrzy / dawnego wieku / moi láſkawi
 Spánowie / głowy wtroſkali : chce to ſwiátu wywieſć /
 że przygody / nieſzczéſcie / y ſmetki wſelákie / moga czlo-
 wiekowi nie bydź cieſkie / áni ſilne : ále temu wſytkiemu
 rozum dobrze zdoláć / y wytrzymáć może. A mieli po ſo-
 bie wywody wielkie y wáżne / iáko ſie onym zdáło : ále /
 iáko ſámá rzecz okázuie / nie bárzo poteżne. Bo nie tylko
 tego w ludzi wmwóić nie mogli : ále y miedzy ſámemi /
 rzadki / ktoryby to byl ná ſobie przelomil / żeby byl w tey
 mierze / wedlug náuki ſwey ſie záchował. Táť podobno
 wſytko łatwiey ſlowy wyrzec / niźli rzecza ſáma wypel-
 nić. A nie máſz záprawde czemu dziwowáć / że mądre /
 y ſerokie wywody / ſmetku / y záloſci ludzkiey pohámo-
 wáć nie moga : bo trudno ieſt z przyrodzeniem walczyć :
 á ſerce czlowiecze nie ieſt kámienne / áni żelázne : iákiego
 żadna troſká / y żaden žal nie ruſzy : ále z teyże krowie / co
 ſam czlowiek / y tegoż ciála / ſtworzone : ktore iáko rádoſć
 y pocieche ſwoie czuie / táť z nieſzczéſcia / y z przygody /
 tráſowáć ſie muſi. Doſwiádeczamy tego ſámi ná ſobie :
 day Boże / áby nie táť czéſto : ále záiſte doſwiádeczamy.
 A my wiec teraz zá tym niefortunnym teráznieyſzym przy-
 padkiem náſzym / czuie my co to ieſt záloſć. Abowiem tráſ-

ćilifiny w domu swoim tego / iákiego drugiego (prawdą
 sie znác musi) nie mamy. A stráćilifiny nie ták brátá/iáko
 własnicy oycá. Bo po zeszćiu rodzicow nášyech/ máiac on
 nie tylko láty/ ále y rozumem/ przed inšá bráćia : wšytkie
 trudnošći náše spolne / ktore wiec po zmárlym oycu ná
 dzieći pospolićie przypadáia / wziál byl ná swoje piecza :
 y ták sie z nimi spráwował/ żešiny zá pilnošćia iego żadne-
 go wšzerbku w spráwiedliwošći swey nie wzili. A/ zá
 cosiny mu y dšis wielce powinni / nie tylko nam chudobe
 náše w cále záchowal/ ále y przyiažni sásiedzka : bosiny do
 tey doby/ z czego P. Bogu badž chwalá/ áni przysiegi za-
 dney / áni zášćia żadnego z nišim nie mieli. Co wšytko
 Bogu naprzod / á potym iego obmyšlawániu/ y przestro-
 dze/przypisác mušiemy. A nietylkoć w mlodšyech lećiech/ y
 w niebytnošći drugich nam byl rádžien / y pomocen : ále
 przez wšytek wiek swoy/ iáko brát pra wdžiwyy/ trudnošći
 nášyech wšelákich przestrzegal/ y bronil. A tá wiec iego go-
 dnošć/ ktora go byl Bog opátrzyć raczył/ nie byla ták okre-
 siona/ ábo waška/ žeby sie tylko w domu ie° sámym záwie-
 ráć miála: ále silá obcych ludži/ silá wdow/ y širotybogich
 rády ie° wšywálo : ktorey on nie funtem/ išćie/ že ták mam
 rzec/ áni lošćiem przedawal / ále y dármo/ y hoynie wšy-
 tkim potrzebnym wšyczal/ y ták wiernie / že ná rádžie iego
 žaden sie nigdy nie omylit. Słušnie tedy prze šmierć iego
 dšis ná sobie ten wšior nošimy / y ná sercu žal wielki ma-
 my/ z ktoregosiny y obrone domá/ y miedzy ludžmi dobra
 sławę mieli. Ale nam podobno teraz wiecey trzeba ná

táka rzecz sie zdobywác / ktoraby zálość náše rychley le-
 czyć / iesliby to možna rzecz byla / niżli iatrzyć / y Berzyc
 moglá. Jákož niepomálu sie ztad ciešymy / že przy tey
 ostatniey posłudze brátá nášego / W. M. ták wiele / y ták
 zacnych osob widzimy. Bo nie ledá to znák iest láski W.
 M. przeciwko niemu. Kiedybyście W. M. komu żywe-
 mu te věciwość czynili / mogłoby sie iákožkolwiek zdác / že
 to w nádzieie przypodobánia iákiego / ábo wiec y oddá-
 nia czynicie : Ale czyniac to vmárlemu kwoli / ktory tego
 oddác iuž nie może / żadney watpliwości w tym nie ma-
 my / že to W. M. z vprzeymey / y práwey checi przeciwko
 niemu czynicie : dáiac to nie tylko nam bráciey / y powin-
 wátym iego znác / ále wšytkim ludžiom wobec / že věci-
 we záchowánie brátá nášego / nie vmárlo z nim pospolu /
 ále żywie w sercách W. M. cnotliwych ludzi. A toć iest
 on owoc wiáry / cnoty / y godności iego : z ktorego my po-
 winowáci ciešyc sie niepomálu mamy ; á potomstwo iego
 y przyklad brác może / áby oycowstím strychem sie sprá-
 wuiac / do tegož záchowánia / y do teyže dobrej slawy /
 przysć kiedy mogli. Já ták tedy wielká láske / ktora W. M.
 temu zmárlemu ciálu okázác raczyli / W. M. Pánom
 swym wielce dziekuiemy : prošac Pána Boga / áby on sam
 zá nas / ktorzy tego ták dálece odslužyc nie možem / W. M.
 to hoynie plácic / y nágradžác raczył. Te° záprawde y sobie
 y tym vbogim sierotom / tákže y tey věciwey á strošká-
 ney małżonce iego / žyczimy / y prošimy / áby oni tey láski
 W. M. ktorey óciec ich po W. M. nie tylo zá żywotá / ále

y po śmierci doznawał/mogli bydy też uczestniki. A oni za
powodem nas też stárznych/stárząc sie pospolu známi beda/
iátkobysmy lástke W.M. sobie záslugowali. P. Boże day
tylko/ áby w potrzebách poćieñneyšych/ niżli tá jest.

*Epitáphium Káspára Kochánowskiego, Pisárzá
Sedomierskiego.*

Káspára Kochánowskiego/ tu schowano kości/
Człowieká cnoty wielkiej/ y wielkiej godności.
Pláćcie vbogie wdowy/ y smetne sieroty:
Umárl ten/ co ná pieczy wáše miał kłopoty.

Nagrobek Teczynskiego.

Stára stárgá/ á prozna/ ná śmierć sie žalowác/
Bo wiem oná nikomu nie zwykla folgowác:
Bierze stáre/ y mlode/ kto sie iey náwinie/
Ten pierwey/ á ow pozníey: przedśie nié nie minie.
A by kto Testorowey doczekal stárości/
Co to jest przećiw oney niezmiérney wieczności?
Bogdy ostátek przyjdzie/ cokolwiek minelo/
Jednym słowem/ nie máš nic/ wšytko wplynelo.
Nie láty/ ále cnota żywot mierzyć mamy/
Z tey one zacne meze/ y dziś iešce znamy/
Ktorych kości iuž dawno w prochu nie znác: ále
Sławca kwitnie/ y kwitnac záwždy bedzie w cále.
Z tey strony/ o Teczynski/ twoy wiek bedzie dlugi/
Jáko cie kolwiek nagle/ imo twe záslugi/
Stroga nieublagána śmierć opánowála/
A bieg twoiey mlodości zawistnie przerwála.

Śmierci sie nie bać, cnoty náśladowác.

Snu moy/ słusnie sie zly człowiek śmierci boi/
Ale sie iey dobremu lećac nie przystoi:
Bo zly mniema/ że wšytek iuž ná wieki ginie/

A dobry práwie w ten czas do portu przyplynie.
 A ty mey śmierci nie plącz : mnie sie dobrze dzieje/
 Takem boiázni prozen/ iáko y nádziecie.
 Laska Páńska náde mna : ty mie nie wydaway/
 A cnoty násladowác/ synu/ nie przestaway.
 Cnocie niebo zapláta/ y wieczne wesele/
 W roskoszách swiáta tego zle pokládać wiele.
 Wsystko to iáko trawa/ czasu swego minie/
 Ale slawá poczciwa/ y po śmierci slynie.
 O te sie/ synu/ staray wshelákim sposobem/
 A wdzięczney mi uczyniś/ niżby nád mym grobem
 Plákal we dnie/ y w nocy : to wiedz/ kto do nieba
 Dostal sie raz/ tego iuż plakáć nie potrzeba.

Frágment Nagrobku.

Naz to ciebie ciešyc mam/ smietny Rádziwile /
 W tym zálosnym przypadku/ tey niešczesney chwile :
 Gdzie rzeczy/ abo y slow tak władnych dostáne/
 Ktoremibych miał lezyc twoie cieška ráne :
 Trudna to ná mie : lubo twoy žal nie hámowny/
 Lubo tez chce wvazyc ten swoy dowcip rowny :
 Aby tez byl nawiešcy/ iáko człowiek twemu
 Plázu ma tres zámierzáć/ tak sprawiedliwemu :
 Jáko lzy ma hámowác : ktore žal serdeczny
 Wyciska/ nie ináczey ieno iáko wieczny
 Wode z skały zdroy pedzi/ á tá nie wstracona
 Szrodkiem nieosušoney láki/ swoy plaw kona.
 Czy cie podobno šczęście pomálu došknelo/
 A nie pol práwie sercá z pierśi twych wyielo :
 Strádales (ách zálos i) ze wšech mišsey žony/
 Która/ iáto naturá/ tak y cnotá/ z štrony
 Ráżda swoiey/ tak byly bogácie nádaly/
 Ze w tey mierze iuż wiecey przydáć nie nie miály.
 Náżbyt šczęšliwy/ náżbyt/ zdaleš sie bydz Bogu
 Rádziwile/ byś byl w tym towarzystwie/ progu

Swych lat ostatnich doszedł: w pol kresu nie była/
 Kiedy cie twoia biedna Zanna opuściła.
 O prawo krzywdy pełne! o nieznośna ksieni
 Młdych bogow/ y pod ziemią mieszkających cieni.

Nagrobek.

Oraz Bog przyszezał/ to już bydz musi/
 A o to głowiek prozno sie kuśi/
 Aby nawierże iego staranie/
 Mogło zatrzymać to wieczne zdanie.
 Wszytko na świecie idzie swym pedem/
 Nie omylnością/ abo za błędem.
 A co z przyczyny wieczney zstepuie /
 Tego y sam Bog nie rad hámuie.

Nagrobek.

Niewinna duszo/ owas ty tuż w niebie /
 A iam tu zostal nieszczesny/ bez ciebie /
 Na swoy cieszli płacz/ cieszka żalosc swoie:
 Niechcial tego Boga/ bych byl glowe twoie
 Ja pierwey zalegl: bo ciebie straciwszy/
 Stracilem wszytko: a nad mie troskliwshy
 Już bydz nie moze: stoga śmierci/ to ty
 Umiesz vgodzić/ gdzie naywysze cnoty.

Nagrobek.

To mie w mym cieszlim frasunku ratuie:
 Moia tak laczna dusza sie nie czuie/
 Aby pocieche taka przyiac miala/
 Wyiawshy/ kiedy prozna bedzie ciála:
 Tam cie ogladac mam dobra nádzieie
 Szlachetny duchu/ dla ktorego mbleie.
 A cierpiac w sercu tak nieznośna rane /
 Aż w ten czas plakatć/ gdy y żyć/ przestane.

Pieśń żalobna.

K To kiedy miał słusniejszy przyczynę plákania :
 Razem mi szczęście mego wshytkiego kochánia
 Zbawiło / duše tylko przy mnie zostáwivshy /
 Jzbych wpad swoy czuic / tym byl nie szczęśliwshy.
 Snadźby lepiej / by ieno nie czuć żalu swego /
 Twarda skala gdzie stánac / á rzod morzá hucznegó /
 O ktoraby sie wiecznie mostkie rozbiłaly
 Flagi / y nieokrotne wiátry wderzály.
 Rowney podobno rozum rádzić może sftódzie :
 Ale iáká jest moia / nie zdoła przygodzie.
 Dziatkiż mi ciešyc máia : czy zóná enotliwa :
 A dziateczki Bog pobral / y mátká nie żywa.
 Wieczny Boże / słusnie mi karzesz zá me złości :
 Jednak nie tylko pátrżay ná moje krewkości /
 Lec y miłosierdzie swe chćiey mieć ná baczeniu /
 Láská swoia mi twierdząc w moim vtrapieniu.

Epitáfium.

Różne náše stáranie /
 Ná wieczne Bostkie zdánie :
 Co Bog rzekl / to ták bedzie ;
 Czlowiek tego nie zbedzie.
 A cokolwiek czynimy /
 A cokolwiek cierpimy /
 Wshytko pochodzi z niebá :
 W tym nam wátpić nie trzeba.
 Pierwshy dzien dal každemu
 A ostatni / á k swemu
 Koncowi wshyscy idziem /
 Skąd iuz náзад nie przyidziem.

Ná swe Ksiegi, do Láskiego.

PSálmy sýlam / gđzie tego nabożnego slyše :
 A Gráski zaś dla dobrych towarzyskow piše.
 Soborká pániom sluzy : gráce odpráwuie
 Száchámi : á wesole Pieśniámi dáruie.
 Tobie / Lasti / co wlasnie záwołánie twote /
 Zacne Zetmány dáie / y surowe boie.

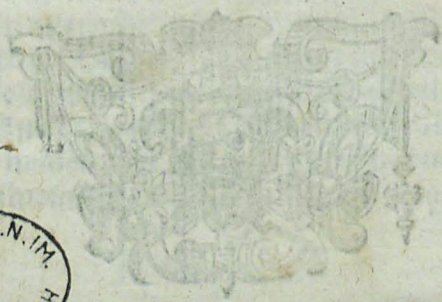
Cum Gratia & Priuilegio S. R. M.

Jacob A. ...

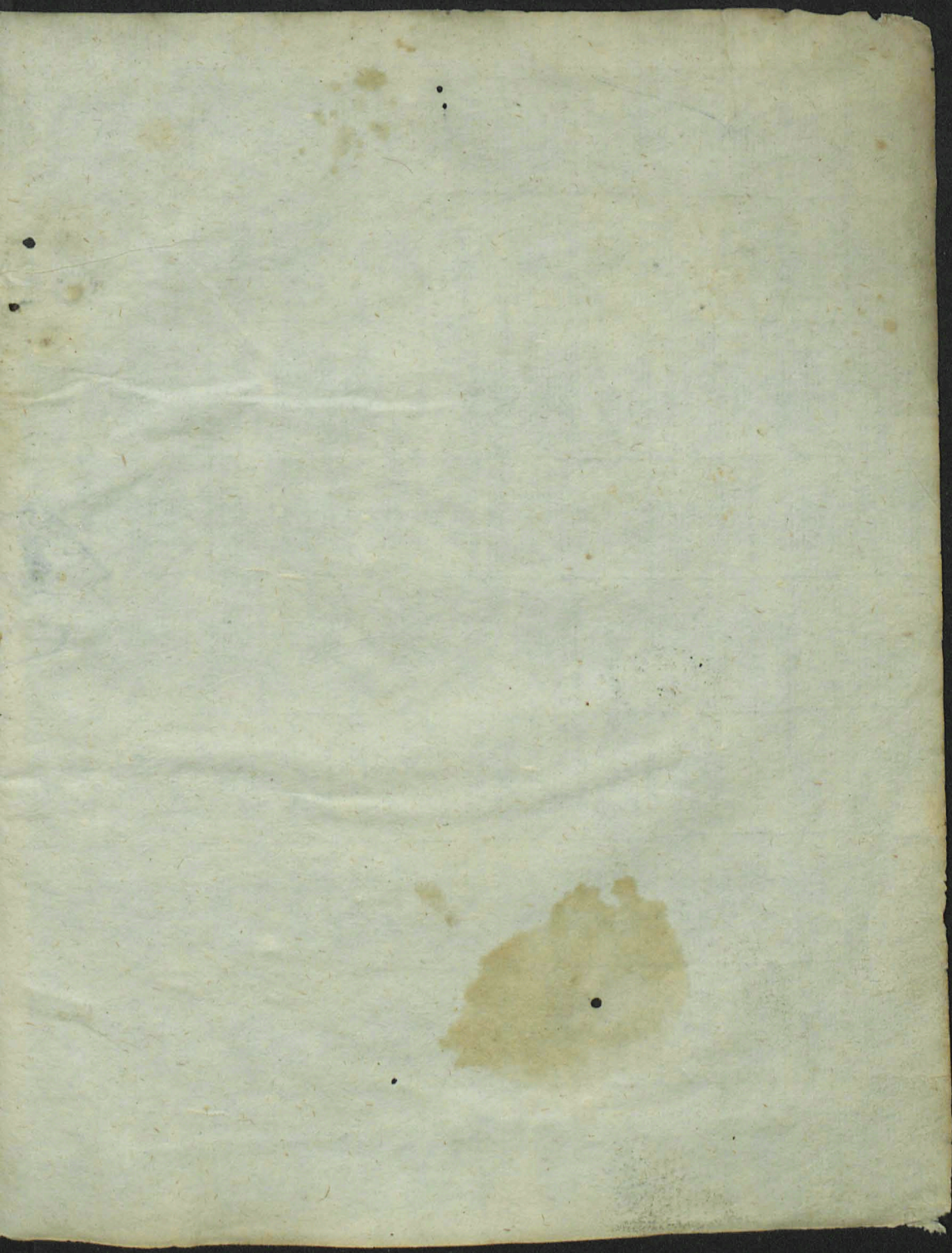
Die ...

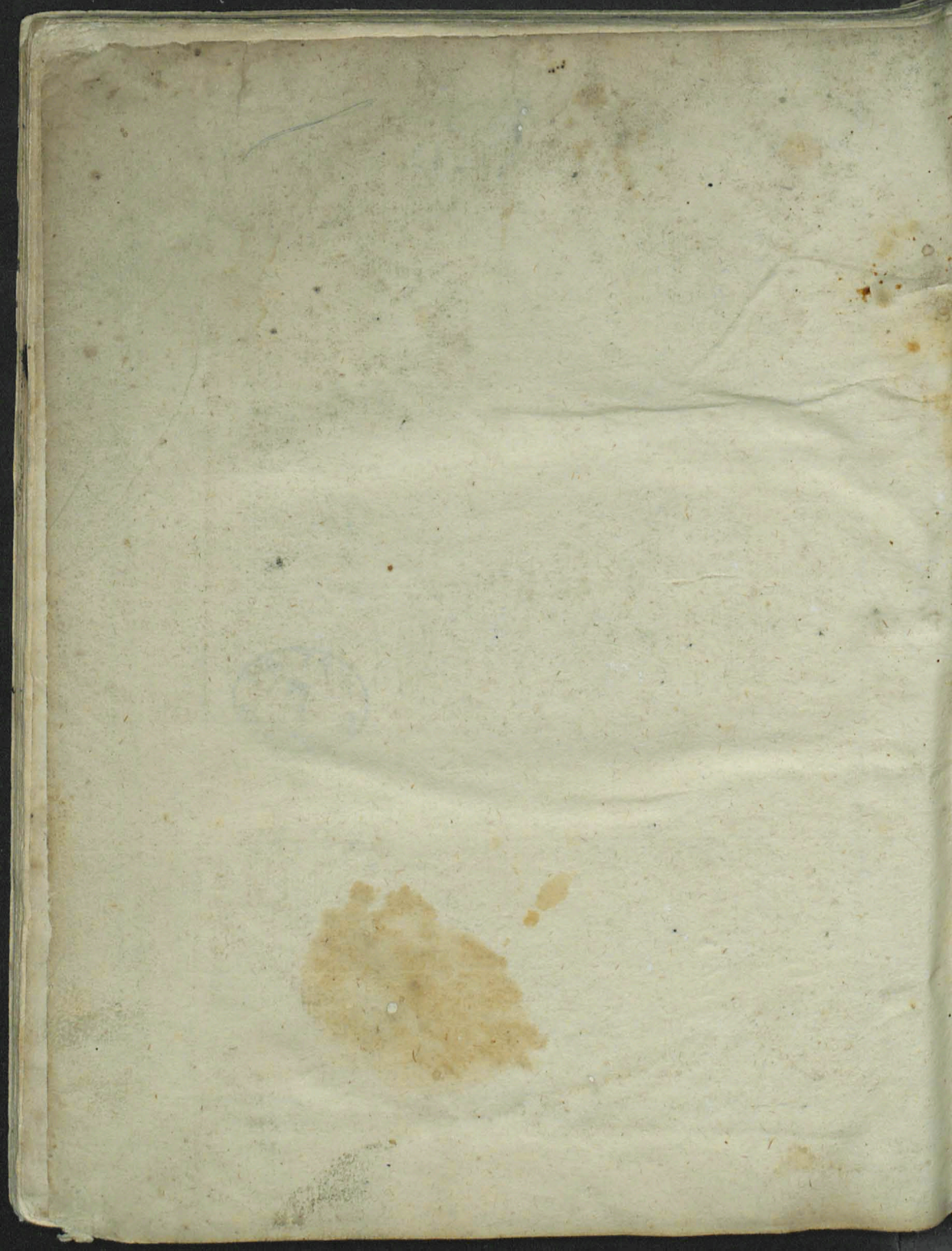
...
...
...
...
...

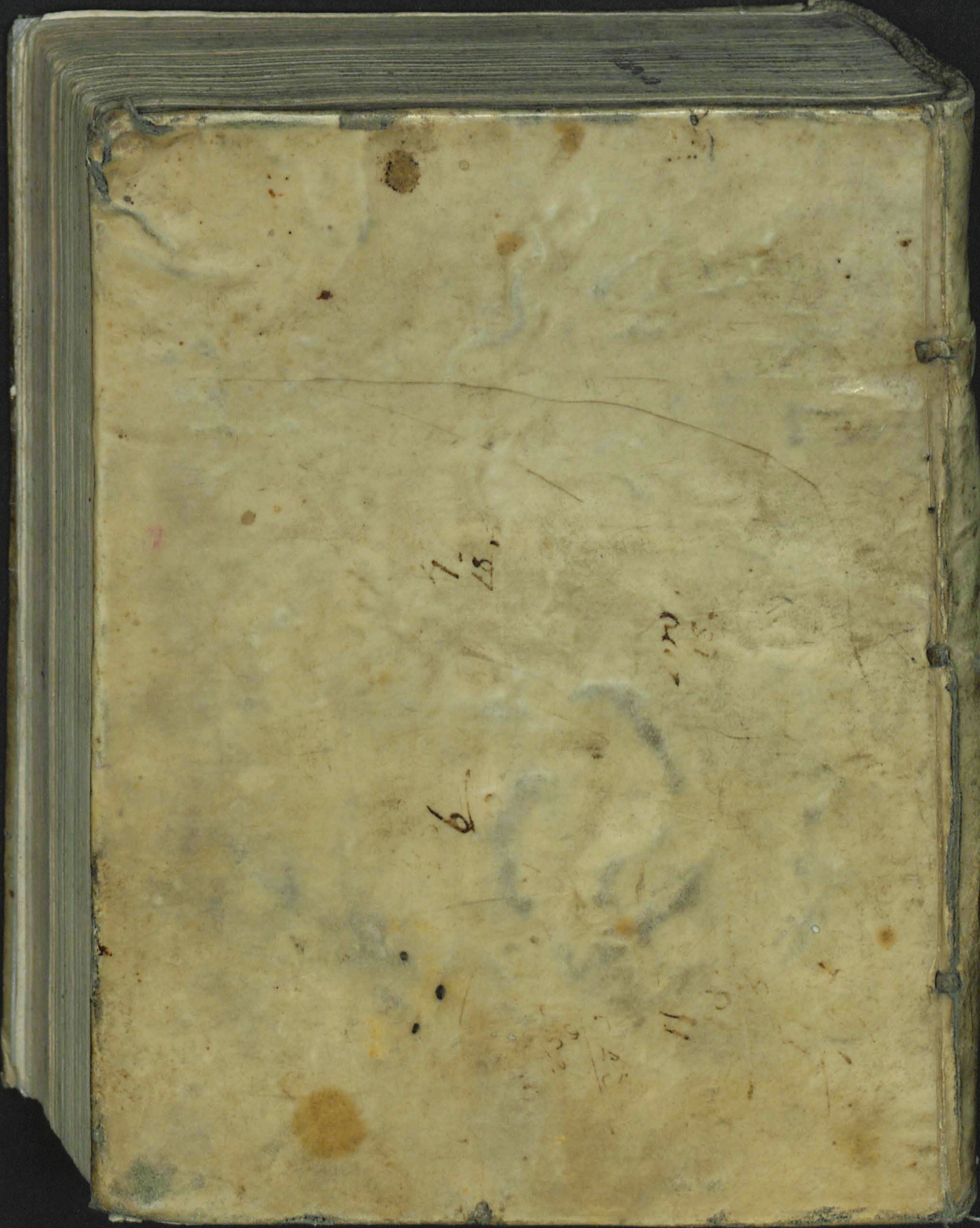
Cum Gratia & Privilegio S. R. M.

7. 15.

6.

11

11